

ระยะเชื่อมต่จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การทำงาน The Distance from High School to Work

ศิริธันธ์ ชัยธรธนาวัฒน์¹ ชนิตา มิตรนันท์²
Sirathan Chaithornthanawat, Chanida Mitranun

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับระยะเชื่อมต่จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การทำงาน โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา องค์ประกอบในการวางแผน ระยะเชื่อมต่จากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ขั้นตอนของการวางแผน และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ซึ่งจากการวิเคราะห์จากวรรณกรรมที่รวบรวมมานั้น จากการศึกษาพบว่า ทักษะที่สำคัญในช่วงระยะระยะเชื่อมต่จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การทำงาน ได้แก่ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้วยตนเองหรือทักษะในการช่วยเหลือตนเอง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมและการพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ / อาชีวศึกษา และ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษสามารถรับมือกับช่วงเวลาที่ต้องเปลี่ยนแปลงจากระยะเชื่อมต่จากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ (Keywords): ระยะเชื่อมต่อ; การทำงาน; ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ; มัธยมศึกษา; วัยทำงาน

Abstract

This study was a review of literature related to transitions from secondary education to career. By studying about the problem condition, element planning transitions from secondary education to career, planning phase and the skills needed to career. From the analysis of the review literature, the important skills to transitions from secondary education to career were self-determination or self-advocate skills, appropriate social skills and behavioral skills, career skills and skills related to

Received: 2022-08-09 **Revised:** 2022-08-23 **Accepted:** 2022-08-24

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Ed.D. Student in Special Education, faculty of Education, Srinakharinwirot University.

Corresponding author e-mail: sirathan2522@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

independent living. To enable people with special needs to be able to transitions from secondary education to career for the most efficient future career in the future.

Keywords: transitions; Career; Special needs; Secondary Education; Working Age

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันนี้การศึกษาพิเศษได้เปิดกว้างมากขึ้น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการยอมรับและมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่รัฐบาลสนับสนุนให้มีการเปิดรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งที่ผ่านมาผลการตอบรับนั้นได้มค่อนข้างดี เนื่องจากมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการขาดการติดต่อโดยตรงระหว่างนักวิชาการและครอบครัว หรือระหว่างนักวิชาการและบุคลากรในโรงเรียน การเข้าร่วมการประชุมการศึกษาพิเศษ มักถูกรอรับโดยนักวิชาการในหน่วยงาน หรือคณะครูผู้รับผิดชอบโปรแกรมการศึกษาพิเศษ (Worthington, (2016 ในทำนองเดียวกันวารสารจำนวนมากมาที่เกิดขึ้นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา มุ่งเน้นไปที่ผู้เชี่ยวชาญในเครือมหาวิทยาลัยซึ่งส่วนใหญ่อาจจะมีการติดต่อกับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่ให้บริการคนพิการบ้างเพียงผู้ปกครองบางคนก็ได้รับแค่ "เงินช่วยเหลือ" (เช่นทุนของรัฐรัฐบาลกลางหรือเอกชน) เท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความที่ไม่ใส่ใจกับความต้องการและความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัวของพวกเขาและ ไม่ค่อยปรึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

อย่างไรก็ตามเมื่อมีผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าโรงเรียนมากขึ้น ก็เห็นได้ชัดว่าหลายคนเข้าเรียนช้าเกินไปหรือเร็วเกินไป เรียนซ้ำ เรียนไม่ทัน ด้วยเหตุนี้ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาจึงเพิ่มขึ้น ในแง่ของแนวโน้มเหล่านี้ต้องตอบคำถามสามข้อต่อไปนี้ (Scotia, 2005)

1. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าโรงเรียนด้วยทักษะทางสังคมและความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่จำเป็นเพื่อให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียนหรือไม่?
2. โรงเรียนมีความพร้อมและพร้อมที่จะจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กหรือไม่?
3. ครอบครัวและชุมชนพร้อมที่จะช่วยลูก ๆ ให้เปลี่ยนไปเรียนโรงเรียนได้อย่างราบรื่นหรือไม่?

ความพร้อมของโรงเรียนเป็นรากฐานของการศึกษาที่เท่าเทียมและมีคุณภาพ กำลังได้รับการสนับสนุนจากทั่วโลกในฐานะวิธีการที่เป็นไปได้ในการช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการที่เต็มศักยภาพและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความพร้อมของโรงเรียนเชื่อมโยงกับผลการเรียนที่ดีขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและความสามารถทางสังคมและพฤติกรรมเชิงบวกในวัยผู้ใหญ่ ในขณะที่การยึดมั่นในสิทธิมนุษยชนของยูนิเซฟให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลของการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนยังสร้างทุนมนุษย์เพื่อรับมือกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความสำเร็จทางการศึกษามีความสำคัญมากขึ้นเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่นๆ ในการสร้างโอกาสในชีวิตของผู้ที่มีความต้องการพิเศษ แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลโดยตรงของปัจจัยต่างๆ เช่น ชนชั้นทางสังคมเชื้อชาติและเพศที่มีต่อความสำเร็จทางเศรษฐกิจและสังคมกำลังลดลง แม้ว่าปัจจัยเหล่านี้จะยังคงมีความสำคัญ แต่ผลกระทบเหล่านี้จะรู้สึกได้มากขึ้นจากอิทธิพลที่มีต่อการเข้าถึงและความสำเร็จในการศึกษา (UNICEF, 2012) การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโลกาภิวัตน์ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจความรับผิดชอบส่วนบุคคลที่มากขึ้นและการมีอิสระในทุกด้านของชีวิต ทำให้ความรู้และทักษะมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในความสำเร็จทางเศรษฐกิจของบุคคลและประเทศ นอกเหนือจากความสำคัญทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นของทุนมนุษย์แล้วผลตอบแทนทางสังคมสู่การเรียนรู้ในรูปแบบของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ดีขึ้นก็มีความสำคัญเช่นกัน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการว่างงานของผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการเปลี่ยนจากการศึกษาไปสู่ชีวิตการทำงาน กระบวนการที่ยาวนานขึ้นของการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเป็นผลมาจากการเข้าสู่ตลาดแรงงานครั้งแรกที่ยากขึ้น (Newman และคนอื่น ๆ, (2011 และเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้ได้สร้างรากฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนี้สำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางด้านการศึกษาหลังจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของผู้ใหญ่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์เกี่ยวกับโอกาสในการจ้างงานความมั่นคงในการจ้างงานการหาเลี้ยงชีพและการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติม (Johnson และ Emanuel, (2000 ในความเป็นจริงในประเทศส่วนใหญ่แล้วถ้าหากว่ายังได้รับการศึกษาสูงเท่าไร โอกาสในการได้รับการจ้างงานก็จะสูงขึ้นเท่านั้น (The Canadian Policy Research Networks (CPRN), 2005)

นโยบายหลายด้าน เช่นนโยบายด้านการศึกษาเศรษฐกิจสังคม การจ้างงานการสื่อสารและการกำกับดูแล การตัดสินใจเชิงนโยบายในพื้นที่เหล่านี้มักจะดำเนินการในหน่วยงานของรัฐที่แตกต่างกัน หากไม่ได้อยู่ในรัฐบาลเดียวกัน ดังนั้นการเชื่อมโยงนโยบายจึงเป็นเรื่องท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจำเป็นต้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเฉพาะที่ประสบปัญหาในการสร้างความสามารถในการจ้างงาน

บริบททางเศรษฐกิจและตลาดแรงงานสภาพเศรษฐกิจของประเทศและสถานการณ์ตลาดแรงงานที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกันไปตามช่วงเวลา แม้ว่าความก้าวหน้าของโลกาภิวัตน์ทั่วโลก จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศพึ่งพากันมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังมีปัจจัยระดับชาติที่สำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างในแต่ละประเทศ เนื่องจากตลาดแรงงานไม่ได้ถูกแยกออกจากความผันผวนของเศรษฐกิจและตลาดแรงงานและเนื่องจากการศึกษานี้อยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องติดตามสถานการณ์ตลาดแรงงาน เป็นบริบทในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของคนวัยผู้ใหญ่สู่ชีวิตการทำงาน (Levinson และ Palmer, 2005) มีการบันทึกไว้อย่างดีว่าผู้ที่มีความต้องการพิเศษวัยผู้ใหญ่มักมีความอ่อนไหวต่อสภาวะตลาดแรงงานมากที่สุด (Roux. และคนอื่น ๆ, 2013) เมื่อสถานการณ์เลวร้ายลงอัตราการจ้างงานใหม่จะลดลงจากนั้นคนงานที่มีอายุน้อยกว่าจะถูกเชิญ

ออกไปก่อน โดยผู้ที่มีความต้องการพิเศษอาจต้องถูกเชื่อง่ายกว่าเมื่อเทียบกับคนอื่น ๆ นั้นขึ้นอยู่กับว่าพวกเขาได้รับการคุ้มครองจากสถาบันระดับชาติมากน้อยเพียงใด

ระยะเชื่อมต่อแสดงถึงความท้าทายสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษวัยผู้ใหญ่ เพราะเป็นการกำหนดตัวเอง ในมือข้างหนึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับการเปลี่ยนแปลงภายนอก และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่อีกด้านหนึ่งเรียกร้องให้มีการเติบโตภายใน และความสามารถในการศึกษาอย่างถาวร เหตุการณ์ - ปัจเจกบุคคลและสังคม - แหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นเพื่อนำเสนอทางเลือกที่หลากหลาย (Winters และ Pumariega, 2007) และผลกระทบที่ผู้ใหญ่ถูกเรียกให้ตอบสนอง หากในด้านหนึ่งการเรียกร้องหมายถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการมีอิสระและการพัฒนาทักษะอย่างอิสระในการจัดการตนเองและการศึกษาด้วยตนเอง ในอีกด้านหนึ่งถ้าผู้ที่มีความต้องการพิเศษถูกปล่อยให้อยู่คนเดียวเพื่อเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงความต้องการทางสังคมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Schall, Wehman, และ McDonough, 2012)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่าผู้ที่มีความต้องการพิเศษจะมีการช่วยเหลือ การสนับสนุนจากภาครัฐในด้านของการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว เมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่นหรือวัยทำงานพบว่าผู้ที่มีความต้องการพิเศษกลับไม่มีแผนที่รองรับเพื่อเตรียมส่งต่อเข้าไปทำงาน อันเนื่องมาจากปัญหาหลายๆ อย่างทั้งในการปฏิบัติ และความชัดเจนในการดำเนินงาน ตลอดจนอาจจะไม่ได้รับการคิดถึงมาก่อน แต่ทั้งนี้ถ้าได้กล่าวว่าหากมีการจัดการที่ดี มีการวางแผนที่รัดกุมและมีการเตรียมตัวผู้ที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการศึกษาที่ยอมส่งผลให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสที่จะเตรียมตัวไปสู่ระยะเชื่อมต่อ จากวัยเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปสู่วัยรุ่นทำให้มีการใช้ชีวิตอย่างผู้ใหญ่ในอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงรวบรวมและศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับระยะเชื่อมต่อจากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การมีงานทำ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในการวางแผนและเตรียมการผู้ที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้พร้อมไปสู่ระยะของการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของระยะเชื่อมต่อ

ระยะเชื่อมต่อ (Transition) หมายถึง การเปลี่ยนผ่านจากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (Scotia, 2005, 5) ซึ่งระยะเชื่อมต่อนี้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ที่มีความต้องการพิเศษเริ่มเข้ามาศึกษาในโรงเรียน (ย้ายจากบ้านเข้ามาศึกษาในโรงเรียน) หรือจากระดับชั้นหนึ่งไปสู่อีกชั้นหนึ่ง หรือจากโรงเรียนไปสู่ชุมชน หรือจากชุมชน ไปสู่โรงเรียน (Polat, Kalamboika, Boyle, และ Nelson, 2001; Sanford และคนอื่น ๆ, 2011; Scotia, 2005) ซึ่งระยะเชื่อมต่อจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนโดยพิจารณาถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุมของชีวิตและเตรียมทรัพยากรทางการศึกษาและวางแผนเอาไว้รองรับอย่างเหมาะสม โดยการเปลี่ยนผ่านจากวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ผู้นั้นมีความคาดหวังในการใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระ การทำงานประจําร่วมกับผู้อื่น ทำกิจกรรมยามว่าง และอาจมีการแต่งงานเพื่อสร้างครอบครัวในอนาคต (Newman และคนอื่น ๆ, 2011;

Sanford และคนอื่น ๆ, 2011; Scotia, 2005) ซึ่งการวางแผนในระยะเชื่อมต่อเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเสริมสร้างให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างอิสระ

ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 ได้มีแนวคิดในการพิจารณาใหม่เกี่ยวกับความคิดของผู้ที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นขั้นตอนของพัฒนาการที่ครอบคลุมช่วงปีระหว่าง 11 ถึง 18 (Newman และคนอื่น ๆ, 2011) หลังจากนั้นผู้ที่มีความต้องการพิเศษจะเป็นวัยรุ่นใหญ่ ซึ่งความสำเร็จของการศึกษาการเคลื่อนไหวจากครอบครัวของผู้ปกครองการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เมื่อเข้าสู่ระยะเชื่อมต่อที่สูงขึ้นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอื่นๆ (Verlag (2015 จะมีการให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงหลังจากวัยรุ่นหรือวัยรุ่นใหญ่นั้นเอง โดยจะต้องต้องรู้จักมีความพอเพียงทางเศรษฐกิจหรือเลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่มักเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นใหญ่ เมื่อตระหนักถึงความเป็นจริงนี้งานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้นจึงมุ่งเน้นไปที่ช่วงเวลาของ "วัยรุ่นใหญ่ตอนต้น" อายุ 18 ถึง 34 ปี (Arnett, 2001; Furstenberg, Rumbaut, และ Settersten, (2005 ซึ่งแตกต่างจากวัยรุ่นและวัยรุ่นใหญ่ (Arnett, (2001 อย่างไรก็ตาม หลังจากตรวจสอบข้อมูลที่มีอยู่ สรุปว่ายังคงมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหาและพัฒนาองค์ความรู้ในการวางแผนในระยะเชื่อมต่อจากวัยมัธยมศึกษาตอนปลายไปสู่วัยรุ่นใหญ่ต่อไป

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์

เครือข่ายองค์กรวิจัยในแคนาดาเดียน (The Canadian Policy Research Networks (CPRN), 2005) ได้ทำการวิจัยถึงมุมมองที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษที่ระดับการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ดังนี้

1. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้ออกจากระบบการศึกษาก่อนจบการศึกษาภาคบังคับ (มุมมองที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล)
2. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้ออกจากระบบการศึกษาก่อนได้รับใบปริญญา (มุมมองที่เกี่ยวข้องกับครู)
3. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษไม่มีคุณสมบัติเพียงพอสำหรับตลาดแรงงาน (มุมมองของนายจ้าง)
4. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษนั้นเข้าใจระดับการศึกษาของตนเองว่าไม่สามารถไปถึงความคาดหวังของคนอื่นได้ (มุมมองของตนเอง)

ซึ่งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาตลาดแรงงานเป็นจุดศูนย์กลางของมุมมองทั้งหมด โดยการศึกษา นั้นเป็นพื้นฐานของตลาดแรงงานทั้งหมด ทักษะที่สูงขึ้นในตลาดแรงงานภายในประเทศทำให้มีการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กลายเป็นการศึกษาขั้นต่ำหรือเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในการเริ่มต้นเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานของการวางแผนในระยะเชื่อมต่อให้ประสบความสำเร็จ นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับแค่ หลักสูตรฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงานที่จัดไว้ให้ผู้ที่มีความต้องการ

พิเศษเท่านั้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับรายได้หรือการจัดการด้านการเงินของผู้ที่มีความต้องการพิเศษอีกด้วย

องค์ประกอบของการวางแผนในระยะเชื่อมต่อ

เมื่อผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีอายุ 14 ปี ควรมีการวางแผนในระยะเชื่อมต่อโดยอ้างอิงจากการเขียนโปรแกรมและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) (Worthington, 2016) โดยควรจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการวางแผนในระยะเชื่อมต่อไว้ 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงแรกเป็นช่วงของการวางแผนโดยวางแผนสำหรับการเขียนโปรแกรมและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) เมื่อผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีอายุ 14 ปีขึ้นไป โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. ใน IEP ควรที่จะต้องมี จุดเด่น ความสนใจ และความชอบของผู้ที่มีความต้องการพิเศษ
2. ระบุหลักสูตรในการเรียนรู้ โดยรวมไปถึงชื่อ ระยะเวลา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

3. ระบุถึงกลยุทธ์หรือกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาได้หลังจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ระบุรายละเอียดถึงความจำเป็นสำหรับการให้คำปรึกษา รวมไปถึงข้อมูลต่างๆ หรือคำแนะนำจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เป็นต้น

5. ระบุหน่วยงานและความรับผิดชอบที่จำเป็นกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

ช่วงที่สองเป็นการเพิ่มองค์ประกอบเพิ่มเติมโดยให้รวมอยู่กับแผนในระยะเชื่อมต่อใน IEP สำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีอายุ 16 ปีขึ้นไป โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. เป้าหมายหลังจากผู้ที่มีความต้องการพิเศษสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยประเมินความเหมาะสมจาก การฝึก การศึกษา การทำงาน และ การใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระ

2. การให้บริการในระยะเชื่อมต่อจำเป็นเพื่อช่วยผู้ที่มีความต้องการพิเศษในการบรรลุเป้าหมายหลังสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ชุดกิจกรรมหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน บริการทางการศึกษาพิเศษที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ในการเข้าหาชุมชน การพัฒนาทักษะในการทำงาน ทักษะในการใช้ชีวิต และการใช้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่

นอกจากนี้ความสำเร็จในการช่วยเหลือผู้ที่มีความต้องการพิเศษในระยะเชื่อมต่อนี้ (The Canadian Policy Research Networks (CPRN), 2005, 12-13)

1. ต้องมีโอกาสที่จะมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับสถานศึกษา
2. ติดตามช่วยเหลือผู้ที่มีความต้องการพิเศษในระยะเชื่อมต่ออย่างใกล้ชิด

3. มีข้อมูลในการสนับสนุนและชี้แนะเพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีความต้องการพิเศษในระยะเชื่อมต่อ

4. มีสถาบันและกระบวนการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการเปลี่ยนจากการศึกษาเบื้องต้นไปสู่ชีวิตการทำงานเป็นอย่างไร ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยบริบทที่หลากหลาย สภาพเศรษฐกิจ ความหลากหลายของโอกาสทางการศึกษา (รวมถึงประสบการณ์ในที่ทำงาน) เพื่อตอบสนองความสามารถและความสนใจในการประกอบอาชีพที่หลากหลายของเยาวชน ภูมิหลังครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคม และการวิจัยและข้อมูลเกี่ยวกับตลาดงานในอนาคต ปัจจัยทั้งหมดเหล่านี้และส่วนประกอบสำคัญของการเปลี่ยนผ่านที่ประสบความสำเร็จอยู่ที่ระยะเชื่อมต่อ

ซึ่งนโยบายหลายด้าน เช่น นโยบายด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การจ้างงาน การสื่อสาร และการกำกับดูแล การตัดสินใจเชิงนโยบายในพื้นที่เหล่านี้มักจะดำเนินการในหน่วยงานของรัฐที่แตกต่างกัน หากไม่ได้ดำเนินการสนับสนุนจากชุดเดียวกันแล้ว การเชื่อมต่อด้านนโยบายจึงเป็นเรื่องท้าทายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจำเป็นต้องตอบสนองความต้องการของกลุ่มเฉพาะที่ประสบปัญหาในการสร้างความสามารถในการจ้างงาน ตามที่การทบทวนหัวข้อเน้นย้ำว่าไม่มีวิธีในวิธีหนึ่งสำหรับการให้บริการในระยะเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพที่สุด

ระยะเชื่อมต่อช่วงวัยเด็กไปวัยผู้ใหญ่

ระยะเชื่อมต่อช่วงวัยเด็กไปวัยผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องดูว่าการสนับสนุนดังกล่าวไปสู่การดูแลและสนับสนุนทางสังคมของผู้ใหญ่ทำงานอย่างไร การทำให้ชัดเจนเกี่ยวกับการวางแผนการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ และกระบวนการซึ่งตกลงกันโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสนับสนุนระยะเชื่อมต่อช่วงวัยเด็กไปวัยผู้ใหญ่ ซึ่ง LHB (LBH Public Health Service, 2016) ได้ออกแบบข้อปฏิบัติ โดยข้อปฏิบัตินี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการทำงานแบบหลายหน่วยงาน โดยจุดมุ่งหมายที่ครอบคลุมของข้อปฏิบัติคือการให้การสนับสนุนระยะเชื่อมต่อช่วงวัยเด็กไปวัยผู้ใหญ่เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่มีความบกพร่องและความต้องการพิเศษทางการศึกษาอายุระหว่าง 13-25 ปี และผู้ปกครอง ผู้ดูแลของพวกเขามีการเปลี่ยนแปลงที่ราบรื่น โดย

1. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษวัยผู้ใหญ่ทุกคนที่มีความทุพพลภาพ จะได้รับการและการสนับสนุนตามความจำเป็น และเหมาะสม

2. ความจำเป็นในการบริการผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้รับการระบุตั้งแต่ระยะเริ่มต้นและมีการวางแผนเพื่อให้เหมาะสมและระบุความต้องการในอนาคต

3. ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ และครอบครัวของ ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูล และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการต่างๆ เพื่อตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

4. กระบวนการในระยะเชื่อมต่อ มีการประสานงานเป็นระบบ และสอดคล้องกับการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานทั้งหมด

ขั้นตอนของการวางแผนในระยะเชื่อมต่อ

เมื่อทราบองค์ประกอบที่ควรมีในการวางแผนในระยะเชื่อมต่อแล้ว การเขียนแผนควรแบ่งขั้นตอนของการวางแผนในระยะเชื่อมต่อไว้ 4 ระยะ แต่ทุกขั้นตอนที่เสนอสามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยดูจากสถานการณ์ตามความเหมาะสม ดังนี้ (Scotia, 2005)

1. ระยะเชื่อมต่อระหว่างที่บ้านไปยังโรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1.1 เชิญชวนและสนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนระยะเชื่อมต่อ

1.2 สนับสนุนให้ผู้ปกครองแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการเขียนโปรแกรมและบริการก่อนวัยเรียน

1.3 วางแผนสำหรับการเขียนโปรแกรมและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ก่อนเข้าเรียน (ควรพิจารณาหากลึงแปดเดือนก่อนวันแรกของการเข้าเรียน)

1.4 วางแผนสำหรับการเขียนแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP)

1.5 สนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยให้มีความสบายใจกับโรงเรียนใหม่ และกิจกรรมใหม่ๆ ของโรงเรียนและครูคนใหม่

2. ระยะเชื่อมต่อระหว่างปีการศึกษาเดิมไปยังปีการศึกษาถัดไป มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบการประเมิน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และ สนับสนุนสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมจากครูประจำชั้น

2.2 ตรวจสอบเอกสาร แฟ้มสะสมผลงาน เพื่อสนับสนุนระยะเชื่อมต่อในระยะถัดไป

2.3 สนับสนุนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความสบายใจกับสภาพแวดล้อมใหม่และผู้ที่เกี่ยวข้องใหม่ๆ โดยการจัดปฐมนิเทศโดยให้นักเรียนพบกับทุกคนก่อนเริ่มปีการศึกษาถัดไป

2.4 จัดการกับข้อกังวลของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น

3. ระยะเชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนเดิมไปยังโรงเรียนใหม่ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ระบุนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องการในสภาพแวดล้อมใหม่ ลงในโปรแกรมและบริการสนับสนุนและนัดพบกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียนแห่งใหม่เพื่อประชุมและวางแผนระยะเชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนเดิมไปยังโรงเรียนใหม่

3.2 ถ้านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษย้ายโรงเรียนจากโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปยังโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งใหม่ ให้ลองสำรวจความสนใจในอาชีพและมุ่งเน้นไปที่การสร้างผลงานด้านอาชีพ

3.3 สนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านความรู้และสามารถอธิบายจุดแข็งและความต้องการของตนเองได้ (Self-Advocacy)

3.4 สนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการเลือกวิชาเรียนให้สัมพันธ์กับจุดแข็งของตนเอง ความชอบส่วนตัว ข้อกำหนดในความสำเร็จจากสถานศึกษา และแผนการเรียนหลังสำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.5 ถ้าเป็นไปได้ ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการวางแผนระยะเชื่อมต่อของพวกเขาด้วย

4. ระยะเชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนไปยังชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ควรเริ่มวางแผนให้ไวที่สุด (ประมาณ 14 ปี หรือต่ำกว่า ตามความเหมาะสม)

4.2 ถ้าเป็นไปได้ ให้โอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้ลองบทบาทต่างๆ ที่หลากหลายและให้เลือกทางเลือกในชีวิตในอนาคต โดยจัดให้มีการเขียนแผนและสนับสนุนแผนดังกล่าวโดยโรงเรียน

4.3 ชี้ให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัวเห็นเป้าหมายและแรงบันดาลใจหลังจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น การศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย การทำงานประจำ การดูแลตนเองเมื่ออยู่ที่พักอาศัย การเดินทางหรือวิธีการคมนาคมต่างๆ การทำงานอดิเรก หรือการพักผ่อนในเวลาว่าง

4.4 ชี้ให้เห็นถึงชุมชน หรือสถานที่ที่ให้บริการกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ โดยอาจทำแผนที่ไว้ให้กับผู้ที่มีความต้องการพิเศษเก็บไว้

4.5 อธิบายถึงสิทธิและประสานงานให้เข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนผู้ที่มีความต้องการพิเศษเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เช่น ข้อตกลงการช่วยเหลือการจ้างงานสำหรับผู้พิการ เป็นต้น

4.6 ประสานงานเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการประเมินต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์หรือคุณสมบัติสำหรับแผนและบริการสนับสนุนความพิการเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

4.7 พัฒนาแผนระยะเชื่อมต่อโดยพิจารณาจากสิ่งที่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษต้องการทำ โดยดูจากวิถีการใช้ชีวิตและความต้องการมีส่วนร่วมในชุมชน

การวางแผนควรเริ่มทำตั้งแต่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ อายุ 16 ปี (หรือ 14 ปีแล้วแต่ข้อกำหนดของแต่ละประเทศ)(Heward, 2013) และควรมีการปรับให้เหมาะสมเป็นประจำทุกปี โดยแผนในระยะเชื่อมต่อควรประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆต่อไปนี้

1. เป้าหมายหลังสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยตั้งเป้าให้เหมาะสมกับช่วงวัยในแต่ละระยะเชื่อมต่อ โดยหัวข้อการประเมินจะเกี่ยวข้องกับ การฝึกฝน วิชาการ การทำงาน และ ทักษะในการใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระ

การให้บริการในระยะเชื่อมต่อ (รวมไปถึงการเรียนการศึกษาต่อ) จะต้องเน้นให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

ทักษะที่จำเป็นในการวางแผนในระยะเชื่อมต่อ

การทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นการทำงานในสาขาไหนต่างก็ต้องมีทักษะเพื่อใช้ในการทำงานทั้งสิ้น โดยทักษะที่จำเป็นในการวางแผนในระยะเชื่อมต่อควรมีไว้หลายทักษะ ตั้งแต่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย และจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยทักษะที่ควรจะต้องมีในช่วงประถมศึกษาตอนปลายก่อนจะเข้าสู่ระยะเชื่อมต่อถัดไป ว่ามีอะไรบ้างดังนี้ (Vibert 2014)

1. ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้วยตนเองหรือทักษะในการช่วยเหลือตนเอง ซึ่งทักษะนี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาดังนี้

- ช่วยในการพัฒนาการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- ช่วยในการมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ช่วยในการชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดพัฒนาของผู้ที่มีความต้องการพิเศษ
- ช่วยในการระบุ เรียกชื่อหรืออุปกรณ์ในการสนับสนุนให้กับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ
- ช่วยให้รู้สิทธิและความรับผิดชอบส่วนบุคคล

2. ทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมและการพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งทักษะนี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาดังนี้

- ช่วยในการวางแผนพฤติกรรมและช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้ตอบสนองด้วยความเหมาะสม

- ช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษรู้จักรักษาความสัมพันธ์ที่มีความหมายกับผู้อื่น

3. ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ / อาชีวศึกษา ซึ่งทักษะนี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาดังนี้

- ช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าถึงการจ้างงานที่เหมาะสมกับทักษะตนเอง

- ช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าถึงการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การฝึกอบรมอื่นๆ หรือ โอกาสในการดำรงชีวิตอื่นๆ

4. ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระ ซึ่งทักษะนี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาดังนี้

- ช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษรับผิดชอบต่อความเป็นอิสระและกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

- ช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าถึงระบบการขนส่งสาธารณะ

นอกจากนี้ทักษะที่สำคัญในการฝึกอบรมวิชาชีพควรจัดให้มีหลักสูตรที่เตรียมความพร้อมสำหรับงานที่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษตั้งใจจะเข้าเรียน โดยมองว่าความรู้และทักษะในวงกว้างเป็นสิ่งที่ดี แต่สำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ บางคนทักษะเฉพาะเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในที่ทำงานและในชุมชน และจำเป็นต้องได้รับการสอนอย่างชัดเจน (Levinson และ Palmer, 2005)

1. ทักษะทางวิชาการ ได้แก่ การอ่านและการเขียน (เช่น คำศัพท์ คำคุ้นเคย การสะกดคำ การเขียนด้วยลายมือ การพิมพ์ ฯลฯ) คณิตศาสตร์ (เช่น การคำนวณพื้นฐาน การนับหรือใช้เงิน การวัดความสูงหรือน้ำหนัก) ทักษะการแก้ปัญหา ความเข้าใจในการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะด้านศิลปะหรือดนตรีทักษะในภาษาต่างประเทศ

2. ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การติดตาม และบอกทิศทางได้ถูกต้อง ทักษะการสื่อสารข้อมูล ทักษะในการทำความเข้าใจ และการประมวลผลข้อมูล ทักษะการร้องขอหรือเสนอความช่วยเหลือ

3. ทักษะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การรับโทรศัพท์ และรับข้อความ การรู้จักใช้โทรศัพท์ไปรษณีย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน

การแสดงพฤติกรรม และมารยาทในการทำงานที่เหมาะสม เวลาสนทนารู้หัวข้อที่เหมาะสมสำหรับการสนทนาในที่ทำงาน รวมไปถึงรู้ว่าเมื่อไหร่ อะไรที่ควรและไม่ควรเข้าสังคมในเวลาทำงาน เรียนรู้วิธีป้องกันตนเองจากการตกเป็นเหยื่อ และเรียนรู้การแก้ปัญหาทางสังคม

4. ทักษะในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีทักษะและพฤติกรรมหลายประการที่งานส่วนใหญ่ต้องการ แต่อาจไม่ใช่ทั้งหมด แต่ก็สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษที่ยังไม่มีทักษะเหล่านี้ได้เรียนรู้ ตัวอย่างกิจกรรมเหล่านี้มีดังต่อไปนี้ เช่น การใช้บัตรลงเวลา Scan นิ้วมือ และนาฬิกาเจาะ การมาถึงที่ทำงานตรงเวลา สามารถโทรลาเมื่อป่วย การขอเวลาพักร้อน การใช้น้ำเสียงและระดับเสียงที่เหมาะสม ยอมรับคำแนะนำและการแก้ไข รู้จักปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับเพื่อนร่วมงาน (เช่น การเข้าร่วมการแก้ปัญหาสังคม การหาเพื่อน และการตระหนักถึงระยะห่างระหว่างส่วนบุคคล อาชีพ และเพศตรงข้าม)

นอกจากนี้ยังมีทักษะอีกหลายอย่างสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษควรทำได้ด้วยตนเองมากที่สุดในการทำงานในอนาคต ทักษะเหล่านี้รวมถึงสิ่งต่อไปนี้ เช่น การมองหางาน (โฆษณาในหนังสือพิมพ์และทางออนไลน์ ป้ายขอความช่วยเหลือในพื้นที่ใกล้เคียง และแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น) การกรอกใบสมัครงาน การเขียนประวัติ และจดหมายสมัครงาน การได้รับเอกสารประจำตัวที่จำเป็น (บัตรประจำตัวประชาชน ใบขับขี่ บัตรแสดงสิทธิผู้พิการ) กรอกเอกสาร (แบบฟอร์มต่างๆ เอกสารของนายจ้าง) มีทักษะในการสัมภาษณ์

บทสรุป

จากการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การวางแผนสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้ครอบคลุมไปสู่การใช้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพนั้น จะเป็นที่จะต้องมีการวางแผนตั้งแต่การศึกษาระดับประถมเพื่อรองรับระยะเชื่อมต่อจากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การทำงานในอนาคต โดยอ้างอิงจุดเด่นและจุดด้อยใน IEP โดยกระทำการวางแผนตั้งแต่อายุ 14 ปีเป็นอย่างน้อย โดยจะต้องรวบรวมบริการทางการศึกษาพิเศษที่เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ในการเข้าหาชุมชน การพัฒนาทักษะในการทำงาน ทักษะในการใช้ชีวิต และการใช้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่ ทั้งนี้ รวมไปถึงทักษะพื้นฐานในการในการทำงาน ทักษะทางสังคม และพฤติกรรมที่ควรแสดงออกอย่างเหมาะสม เข้าไปในแผนด้วย เพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษสามารถรับมือกับช่วงเวลาที่ต้องเปลี่ยนแปลงจากระยะเชื่อมต่อจากระดับชั้นมัธยมศึกษาไปสู่การทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *สร้างด้วยใจเพื่อเด็กแอลดี*. กรุงเทพฯ: ส่วนส่งเสริมการผลิตเพื่อ
สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ.
- Arnett, J. J. (2001). *Adolescence and Emerging Adulthood: A Cultural Approach*.
Upper Saddle River.

- Furstenberg, F. F., Rumbaut, R. G., และ Settersten, R. A. (2005). *On the Frontier of Adulthood: Emerging Themes and New Directions*. Chicago: University of Chicago Press.
- Heward, W. L. (2013). *An Introduction to Special Education* (10). United States: Pearson Education.
- Johnson, D. R., Emanuel, E. J. (2000). *Issues Influencing the Future of Transition Programs and Services in the United States*. Minnesota: National Transition Network.
- LBH Public Health Service. (2016). *Special Educational Needs and Disability (SEND)*. Havering: LBH Public Health Service.
- Levinson, E. M., Palmer, E. J. (2005). *Preparing Students With Disabilities for School-to-Work Transition and Postschool Life*.
- Newman, L., Wagner, M., Knokey, A.-M., Marder, C., Nagle, K., Shaver, D., Wei, X. (2011). *The Post-High School Outcomes of Young Adults with Disabilities up to 8 Years after High School: A Report from the National Longitudinal Transition Study-2 (NLTS2). NCSE 2011-3005 National Center for Special Education Research*. Menlo Park: CA: SRI International.
- Polat, F., Kalambouka, A., Boyle, W. F., Nelson, N. (2001). *Post-16 Transitions of Pupils with Special Educational Needs*. Norwich: Queen's Printer.
- Roux, A. M., Shattuck, P. T., Cooper, B. P., Anderson, K. A., Wagner, M., Narendorf, S. C. (2013). Postsecondary Employment Experiences Among Young Adults With an Autism Spectrum Disorder. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 52(9), 931-939.
- Sanford, C., Newman, L., Wagner, M., Cameto, R., Knokey, A. M., Shaver, D. (2011). *The Post-High School Outcomes of Young Adults with Disabilities up to 6 Years after High School: Key Findings from the National Longitudinal Transition Study-2 (NLTS2). NCSE 2011-3004*. Menlo Park: CA: SRI International.
- Schall, C., Wehman, P., และ McDonough, J. L. (2012). Transition from School to Work for Students with Autism Spectrum Disorders: Understanding the Process and Achieving Better Outcomes. *Pediatric Clinics of North America*, 59(1), 189-202.
- Scotia, N. (2005). *Transition Planning for Students with Special Needs*. Canada: Department of Education.

- The Canadian Policy Research Networks (CPRN). (2005). *From Education to Work A DIFFICULT TRANSITION FOR YOUNG ADULTS WITH LOW LEVELS OF EDUCATION*. Paris: Organisation for Economic Co-Operation and Development.
- UNICEF. (2012). *School Readiness and Transitions*. New York: UNICEF.
- Verlag, W. (2015). *Transitions in the field of special education*. Münster: New York.
- Vibert, C. E. (2014). *Transitional Services for Youth and Young Adults with Autism Spectrum Disorder*. Hartford: State Capitol Room.
- Winters, N. C., Pumariega, A. (2007). Practice Parameter on Child and Adolescent Mental Health Care in Community Systems of Care. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 46(2), 284-299.
- Worthington, J. (2016). *Parental Rights in Special Education*. New Jersey: New Jersey Department of Education.